

[Willesen.]
at overlade til de enkelte at være deres egen Lykkes Smed. Men ind under denne Retssikring hører ganske vist som Hovedopgaven Sikringen af deres økonomiske Ret, deres sociale Ret, saa sandt som al anden Ret og Frihed til syvende og sidst bygger paa økonomisk Ret og økonomisk Frihed; det er noget, vi alle ved, at er Mennesker ikke økonomisk fri, er de heller ikke fri i anden Retning, saa er de alligevel bundne paa et særlig ømt Punkt.

Derfor virker en hvilken som helst Politik, der ikke klart og tydeligt tager Sigte paa at naa dette Maal: at lægge et Grundlag, der giver de enkelte Mulighed for at naa deres økonomiske Ret, kun som en stadig Stimulans for de Bevægelser, der bekæmper den nuværende Samfundsordning. Og jo længere man tøver med at slaa ind paa de af os anviste Veje, des nærmere kommer man faktisk den anden Mulighed: den socialistiske Stat. Det er forunderligt, at Venstregeringen ikke indser, at den ved hele sin Politik faktisk arbejder Socialismen Sejren i Hænde.

Det er et stærkt Vidnesbyrd om Venstres politiske Blindhed, at de paastaar om sig selv at være et Bolværk mod Socialismen, medens Sandheden er, at de er den socialistiske Bevægelses allerbedste Hjælper, ved hele den Politik, de fører. Man kan jo ikke andet end tro, at et saadant forbavsende Skævsyn maa skyldes, at der mangler baade historisk og socialt Perspektiv i Venstres politiske Grundsyn; thi ellers vilde jeg dog tro, at man ikke vilde betegne den nuværende Krise som blot en Pristalskrise — saaledes kan man vel nærmest karakterisere Venstres eller i hvert Fald Statsministerens Synspunkt —, hvad det ogsaa er, men den er tillige, og vel endda i Hovedsagen, en Lejlighed til under Krisens Tryk, da Reformen alligevel er nødvendige, at gennemføre dybtgaaende sociale Reformen paa fredelig Vis, medens det endnu er Tid.

Jeg vil tillade mig at drage en Parallel med en Udtalelse, som det ærede Medlem Hr. Borgbjerg fremsatte, da Lovforslaget om det kirkelige Udvalg var til Behandling, nemlig at dette Forslag var en Fredshaand til Kirken. Saaledes burde det borgerlige Samfund gennemføre dybtgaaende Reformen og række en Fredshaand til Arbejderklassen, til Underklassen. Men det ser man ingen som helst Tegn til, og derfor kan man ikke blive ved at tro paa, at der virkelig findes en gennemgaaende og dybtgribende Retfærdighedsvillie i de borgerlige Partier, thi en saadan Villie maatte give sig Udslag

ogsaa i Forslag, der tog Sigte paa at paa-lægge de besiddende Klasser de Ofre, der er nødvendige, naar der skal gennemføres indgribende sociale Reformen. Naar man ikke ser noget saadant, kan man maaske nok tro paa, skal vi sige: den gode Villie og gode Hensigt hos adskillige Enkeltpersoner indenfor disse Partier, men man kan ikke undlade at tvivle om, at den har en saadan Styrke, at den vil omsætte sig i Handling.

Arbejdet kræver nemlig sin Ret, kræver den mere og mere højlydt og mere og mere afgjort, i Bevidstheden om, at man ikke i Længden vil kunne nægte det denne Ret. Vil man fortsætte dermed og blive ved at sætte haardt imod haardt eller en træg og sejt Vigen overfor Arbejdernes stadige Krav, opnaar man blot at skærpe dem og drive dem til Yderligheder.

Naar jeg f. Eks. hører paa den gængse Diskussion om Arbejdslønnens Betydning for den nuværende Krise, kan jeg ikke undlade at udtale min Forbavselse over, hvor lidt de, der kritiserer Arbejdernes Stilling paa dette Punkt, har Øje for, hvad jeg vil kalde det psykologiske Moment. En af de Ting, som bevirker — det har jeg i hvert Fald lært ved at leve noget sammen med Arbejdere og prøve paa at sætte mig ind i deres Tankegang —, at Arbejderne til det yderste modsætter sig Lønnedsættelser, er ikke alene Uvillien mod at miste disse flere eller færre Kroner, men tillige den Følelse, at de ikke føler sig sikre paa, at de faar, hvad der er deres Arbejdes Ret, men tværtimod har en stærk Mistanke om, at denne Ret vil de fjernes endnu længere fra, hvis de giver efter.

Saa længe dette psykologiske Grundmoment ikke er fjernet ved, at man har indført Reformen, der paa en helt anden og grundlæggende Maade end hidtil sikrer Arbejderne deres Ret — og det er dette psykologiske Moment, som er en af de vigtigste og stærkeste Faktorer i Lønkampen —, saa længe maa man ogsaa være forberedt paa, at Lønkampene bevarer deres Bitterhed og Skarphed til lige stor Skade for alle Parter. Derfor burde man nu blive enig om ogsaa under Kriseforhold som de nuværende, at skulde det blive nødvendigt, at Arbejdernes Lønninger skæres ned, maa det være det, som sidst skæres ned — alle andre Udveje maa først forsøges.

Jeg nævnte før, at skulde man med fuld Bevidsthed stræbe hen imod sociale Reformen, som gik ud paa at sikre Arbejdet dets Ret, kunde man ikke komme udenom Ofre fra det borgerlige Samfunds Side, og det er netop saadanne Ofre, de